

Kúria

végzés

Az ügy száma: Bfv.II.171/2018/16.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Katona Sándor a tanács elnöke, Dr. Feleky István előadó bíró, Dr. Krecsik Eldoróda bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2018. május 31.
Az ügy tárgya: adócsalás büntette és más bűncselekmények
Terhelt(ek): ... és társai
Első fok: Fővárosi Törvényszék 7.B.595/2014/131. ítélet, 2016. szeptember 26. tárgyalás
Másodfok: Fővárosi Ítéltábla 5.Bf.104/2017/38. ítélet, 2017. október 27. tárgyalás
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: ... V. rendű és ... VI. rendű terhelt közös védője, ... IX. rendű terhelt vezető védője, ... XII. rendű terhelt
Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezés

Rendelkező rész

Az adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt ... és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a ... V. rendű és ... VI. rendű terhelt közös védője, ... IX. rendű terhelt védője és ... XII. rendű terhelt - védője útján - által benyújtott felülvizsgálati indítványokat elbírálv a Fővárosi Törvényszék 7.B.595/2014/131. számú ítéletét és a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.104/2017/38. számú ítéletét ... V. rendű, ... VI. rendű, ... IX. rendű és ... XII. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. A Fővárosi Törvényszék - a felmentő ítélet hatályon kívül

helyezését követő megismételt eljárásban - a korábban meghozott és a 2016. szeptember 26. napján tartott tárgyaláson kihirdetett 7.B.595/2014/131. számú ítéletével ... V. rendű, ... VI. rendű, ... IX. rendű és ... XII. rendű terheltet bűnösnek mondta ki - egyaránt - 2 rendbeli bűnsegédként, bűnszervezetben, folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetében [1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) 310. § (1) bekezdés, (4) bekezdés] és bűnsegédként, bűnszervezetben, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (korábbi Btk. 276. §). Ezért:

- [2] - ... V. rendű terheltet - halmazati büntetésül - 4 év 6 hónap fegyházbüntetésre, 5 év közügyektől eltiltásra és 500.000 forint pénzmellékbüntetésre ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett továbbá az előzetes fogvatartás beszámításáról és a pénzmellékbüntetés esetleges átváltoztatásáról.
- [3] - ... VI. rendű terheltet - halmazati büntetésül - 2 év börtönbüntetésre, 2 év közügyektől eltiltásra, 5 év gazdálkodó szervezet általános vezetését vagy felügyeletét ellátó tagja, illetőleg tisztsége foglalkozástól eltiltásra és 500.000 forint pénzmellékbüntetésre ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett továbbá a pénzmellékbüntetés esetleges átváltoztatásáról.
- [4] - ... IX. rendű terheltet - halmazati büntetésül - 2 év 6 hónap fegyházbüntetésre, 3 év közügyektől eltiltásra, 5 év gazdálkodó szervezet általános vezetését vagy felügyeletét ellátó tagja, illetőleg tisztsége foglalkozástól eltiltásra és 300.000 forint pénzmellékbüntetésre ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett továbbá a pénzmellékbüntetés esetleges átváltoztatásáról.
- [5] - ... XII. rendű terheltet - halmazati büntetésül - 2 év börtönbüntetésre, 2 év közügyektől eltiltásra és 5 év könyvelési, könyvvézetési és adótanácsadói foglalkozástól eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható.
- [6] Rendelkezett továbbá járulékos kérdésekről.
- [7] Az V-VI. rendű és IX. rendű terheltet érintően kétirányú, a XII. rendű terheltet érintően védelmi fellebbezések alapján másodfokon eljárt Fővárosi Ítéltábla a korábban meghozott és a 2017. október 27. napján tartott tárgyaláson kihirdetett 5.Bf.104/2017/38. számú ítéletével az V-VI. rendű, a IX. rendű és a XII. rendű terheltek tekintetében helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.
- [8] Az elsőfokú bíróság által megállapított (elsőfokú ítélet 17-26. oldal) és a másodfokú bíróság által nem korrigált (másodfokú ítélet 23-24. oldal) történeti tényállás lényege:
- [9] Az I. rendű terheltek által képviselt **cég 1** 2005-2009 között - részben önállóan, részben konzorcium tagjaként - nagy értékű, a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Hivatalánál és a Nemzeti Közlekedési Hatóságnál, illetőleg a jogelőd közigazgatási szerveknél végzendő informatikai természetű állami közbeszerzést nyert el. A különféle projektekben a szoftverfejlesztési és az ahhoz kapcsolódó munkát elvégezte, a szerződésben foglaltakat a **cég 1** teljesítette, mégpedig oly módon, hogy az ajánlattétel és a

szerződéskötés során az I. rendű terhelt tett nyilatkozata szerint nem kívánnak alvállalkozót vagy teljesítési segédeket igénybe venni (elsőfokú ítélet 45. oldal 4. bekezdés), mégis a nemzetbiztonsági jegyzéken nem szereplő alvállalkozót vont be (elsőfokú ítélet 50. oldal 3. bekezdés). A **cég 1** összesen 11.209.819.000 forint árbevételre tett szert.

- [10] Azért, hogy az I. rendű terhelt által képviselt **cég 1** a megrendelők felé kiállított számlák alapján fizetendő általános forgalmi adó (Áfa) mértékét és a fizetendő társasági adó (TAO) alapját jogtalanul csökkenteni tudja, úgy tüntette fel, mintha a munkák jelentős részét a számlákat kiállító alvállalkozó cégek végezték volna el.
- [11] A munkában az I. rendű terhelt által képviselt **cég 1** alkalmazásában álló, de - más párhuzamos projektek miatt - nem elegendő és alkalmazásában nem álló „külsős” informatikusok vettek részt. A **cég 1** alkalmazásában álló informatikusok a tervezési és vezető fejlesztési, míg a „külsős” informatikusok a kódolási, tesztelési és egyéb munkát végezték, akiknek a munkát a **cég 1** vezető informatikusai adták ki, és ellenőrizték annak teljesítését.
- [12] A **cég 1** „külsős” informatikusok bevonása érdekében alvállalkozói szerződéseket kötött. Az alvállalkozók csak kis részben rendelkeztek megfelelő szakképzettségű munkavállalóval és teljesítési segéddel.
- [13] A megkötött alvállalkozói szerződések alapján az V. rendű terhelt irányítása és közreműködése mellett a VIII. rendű terhelt által képviselt **cég 2**, a VII. rendű terhelt által képviselt **cég 3**, a VI. rendű terhelt által képviselt **cég 4**, a VII. és IX. rendű terhelt által képviselt **cég 5**, a VI. rendű és IX. rendű terhelt által képviselt **cég 6** megjelölt képviselői teljesítési igazolásokat állítottak ki, illetve az alvállalkozói cégek könyvelését végző XII. rendű terheltnél kezdeményezték a számlák kiállítását. Annak ellenére, hogy az alvállalkozó cégcsoporton belül az informatikus képzettségű IX. rendű és további nyolc, a cégek között mozgatott informatikus munkavállaló is csak a munka egy részét végezte el.
- [14] Erről tudomással bírt az I. rendű terhelt és cégének alkalmazottja a III. rendű terhelt. Az I. rendű terhelt utasítására a III. rendű terhelt a **cég 1** bankszámláiról a bruttó „vételárat” (a számlák ellenértékét - elsőfokú ítélet 44. oldal 3. bekezdés) átutalta az alvállalkozók felé, s a bankszámlájuk felett rendelkezni jogosult vezető tisztségviselők azt napokon belül készpénzben felvették, ám nem használták fel a cégek gazdasági tevékenysége körében (elsőfokú ítélet 75. oldal 1. bekezdés).
- [15] A 2007. február 26. és 2009. június 29. napjai között kiállított, tételesen megjelölt 33 számla esetében az elvégzett munkát nem a számlakiállító alvállalkozó végezte el.
- [16] Az alvállalkozó cégek a maguk részéről bevallották, de adóbevallásaikban a fiktív költségcsatlákok beállításával és levonással (elsőfokú ítélet 43. oldal 3. bekezdés, 45. oldal 2. bekezdés) nem fizették meg az Áfa-t. Az I. rendű terhelt - tudva,

hogy a munkát nem az alvállalkozók végezték el, s így az Áfa-t sem fogják fizetni - az alvállalkozók fiktív költségszámláit a **cég 1** könyvelésébe beállította (elsőfokú ítélet 43. oldal 2. bekezdés, 77. oldal utolsó bekezdés), majd azok alapján az adóhatóságot megtévesztve:

a) 2007. április 20. és 2009. július 20. napjai között - a negyedévente, majd 2008. március 31. után havonta esedékes - Áfa adónemű adóbevallásokat benyújtotta, s ezáltal 589.378.000 forinttal csökkentette az adóbevételt;

b) 2008. június 2-án és 2009. július 20-án - az évente esedékes - TAO adónemű adóbevallásokat is benyújtotta, s ezáltal 260.838.000 forinttal csökkentette az adóbevételt.

[17] Az V. rendű terhelte a **cég 1**-el folyamatosan kapcsolatot tartva, az alvállalkozói cégcsoport ügyvezetőinek koordinálásával, a társaságok közvetett irányításával és az átutalásokhoz időzítve a készpénzfelvételek előkészítésével nyújtott segítséget az I. rendű terheltnak az elkövetéshez.

[18] A vezetésük alatt álló cégek operatív irányításával, a számlák ellenjegyzésével, az ügyleteket leplező szerződések és teljesítési igazolások aláírásával a VI. rendű terhelte Áfa adónemben 80.150.000 forint és TAO adónemben 64.120.000 forint, a - neve mellett tévesen XII. rendűnek jelölt - elsőfokú ítélet 25. oldal 4. bekezdés) IX. rendű terhelte Áfa adónemben 98.000.000 forint és TAO adónemben 59.440.000 forint erejéig nyújtott segítséget az I. rendű terheltnak az elkövetéshez.

[19] A IX. rendű terhelte a **cég 2** és a **cég 3** részére az általa képviselt **cég 7** nevében - az adóelkerülést leplezendő - 2007. április 2. és 2007. május 2. napjai között valótlan tartalmú (fiktív) számlák kibocsátásával (is) közreműködött abban, hogy a **cég 1** (képviseletében az I. rendű terhelte) jogtalanul csökkentse az Áfa és a TAO adóalapját. A **cég 7** még adóbevallást sem nyújtott be (elsőfokú ítélet 81. oldal 6. bekezdés).

[20] A XII. rendű terhelte - felismerve az alvállalkozó cégek fiktív ügyleteit - a valótlan tartalmú (fiktív) számlák kiállításával, az alvállalkozó cégek adóelkerülését leplező tevékenységének könyvelési iratokkal történő biztosításával (Áfa adónemben a teljes 589.378.000 forint és TAO adónemben a teljes 260.838.000 forint erejéig) nyújtott segítséget az I. rendű terheltnak az elkövetéshez. A XII. rendű terhelte is kapcsolatot tartott az V. rendű terhelttel, valamint egyeztetett a III. rendű terhelttel is, aki közvetlenül jelezte neki, hogy mikor és milyen összegű számlákat kell kiállítania (elsőfokú ítélet 81. oldal utolsó bekezdés).

[21] Az elsőfokú bíróság tételesen jelölte azokat a számlákat is, amelyek kapcsán az adócsalást nem lehetett bizonyítani. Tehát kizárólag a fiktív számlákat vette figyelembe a bűnösség megállapítása körében.

[22] **II.** A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen három felülvizsgálati indítványt nyújtottak be.

- [23] 1. Az V. rendű és VI. rendű terhelt közös védőjének felülvizsgálati indítványa a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontját megjelölve az V. rendű terhelt esetében TAO adónemben a bűnösség megállapítása miatt, (részfelmentés és) enyhítés, míg a VI. rendű terhelt esetében Áfa és TAO adónemben a bűnösség megállapítása miatt, felmentés, másodlagos hatályon kívül helyezés és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása, harmadlagosan enyhítés érdekében került benyújtásra.
- [24] A felülvizsgálati indítvány indokai szerint a VI. rendű terhelt tekintetében csak azt állapították meg, hogy az általa képviselt alvállalkozó **cég 6**-nak nem volt informatikus tagja vagy alkalmazottja, de azt már nem vizsgálták, hogy - mivel bevonhatott további alvállalkozót - szerződéses állományában volt-e informatikus. Erre tehát bizonyítás nem folyt, így nem bizonyított, hogy a cég nem rendelkezett megfelelő személyi és tárgyi feltételekkel. Bűnössége nem állapítható meg.
- [25] Az V. rendű és VI. rendű terhelt tekintetében az elsőfokú ítélet értelmében a „számlák esetében állapította meg a bíróság, hogy olyan módon kerültek kiállításra, hogy az elvégzett munkát nem a számlakiállító alvállalkozó végezte el” (22. oldal utolsó bekezdés). Ez nem annak a megállapítása, hogy a munkát senki sem végezte el, hanem annak, hogy a számlák szerinti munka elvégzésre került. Ennek szükségszerű költsége viszont meghatározatlan. A TAO adónem azonban nyereség alapú, a bevételből levont költség képezi az adóalapot. Ha költség merül fel és ekként a TAO adóalapja és összege nem határozható meg, felmentésnek van helye bűncselekmény, vagy legalábbis bizonyítottság hiányában.
- [26] 2. A IX. rendű terhelt vezető védője a felülvizsgálati indítványt a törvényhelyek megjelölése nélkül a bűnösség megállapítása miatt felmentés érdekében, másodlagosan a TAO adónemben a bűnösség megállapítása miatt felmentés érdekében, harmadlagosan a bünszervezetben elkövetés megállapítása miatt, ennek mellőzése és börtön végrehajtási fokozat alkalmazása és a kétharmad rész kitöltése utáni feltételes szabadságra bocsáthatóság kimondása érdekében nyújtotta be.
- [27] Az elsőfokú bíróság rögzítette a IX. rendű terhelt informatikus szakképzettségét (elsőfokú ítélet 17. oldal 2. bekezdés), ezt okirat igazolja, továbbá **tanú 1** és **tanú 2** vallották, hogy megfelelő informatikai ismeretekkel rendelkezik, valamint az adóigazgatási eljárás során végzett helyszíni szemle szerint több számítógéppel volt felszerelt az irodája. Ezért iratellenes megállapítás, hogy a IX. rendű terhelt érdekeltiségi körébe tartozó cégeknek nem volt sem személyi, sem tárgyi feltétele a szerződésben vállalt munka elvégzéséhez.
- [28] A IX. rendű terhelt a **cég 6**-nak és a **cég 5**-nek okirattal bizonyítottan nem volt a képviselője, ügyvezetői tisztségéről lemondott, szerződést a nevükben nem kötött, számlát nem állított ki, számlájukról pénz nem vett fel. Az nem is bizonyított, hogy tudattartalma átfogta, szándékos segítséget nyújtott a **cég 1**

költségvetési csalásához.

- [29] A tényállás megalapozatlan, iratellenes és téves ténybeli következtetéseken alapul, ugyanakkor a Kúria eltérő tényállást állapíthat meg, s ily módon a IX. rendű terheltet felmentheti.
- [30] A IX. rendű terhelt további védője az indítványt kiegészítette. A tényállást ugyancsak megalapozatlannak, az abból levont következtetést iratellenesnek nevezte, és kifogásolta a bíróságok által végzett bizonyítékértékelést. Az általa megjelölt bizonyítási eszközök alapján saját bizonyítékértékelésével cáfolni igyekezett a történeti tényállást. A bizonyítékok összegzéseként állította, hogy „megdől az az álláspont, mely szerint a számlák kibocsátása mögött sem tényleges teljesítés, sem munkavégzés nem volt”. Részletesen foglalkozott az egyesített szakértői vélemény állított hiányosságaival (pl. a szakértő közgazdasági kompetenciával nem rendelkezik, le nem foglalt nulla adatbázisból dolgozott, téves a módszertana, önmagával ellentétes megállapításokat tartalmaz), majd leszögezte, hogy „követhetetlen, ellenőrizhetetlen, módszertanilag nem levezetett”, azaz megalapozatlan. A „vádlottakra” kedvező része meg sem jelenik az ítéletek indokolásában, holott ellentétes megállapítást tartalmaz az ítélettel. A IX. rendű terhelt további védője azzal tágitotta a felülvizsgálati igényt, hogy a lehallgatott hangfelvételeket ismeretlen személyek megváltoztatták (töröltek és módosítottak egyes részeket), így ezeknek a Be. 77. § (1) bekezdésébe és a Be. 78. § (4) bekezdésébe ütköző bizonyítékoknak a ki nem zárása (felhasználása) miatt felülvizsgálatnak van helye a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján is.
- [31] A vezető védő szerint bünszervezetben elkövetés megállapítását érintően a bíróságok súlyosan megsértették az indokolási kötelezettségüket. Ehhez elégtelenek az elsőfokú ítélet 82-83. oldalán és a másodfokú ítélet 36. oldalán röviden rögzítettek. Hiányzott az alá- és fölérendeltség és a konspiratív működés.
- [32] A IX. rendű terhelt további védője kiegészítése szerint ellentmondásos, hogy a IX. rendű terhelt személyében a cégeinek volt legalább egy informatikusa, mégis megállapították a bűnösségét, míg a IV. rendű terheltet felmentették, holott esetében a cégeknek nem volt beazonosítható informatikusa. Ezt az indokolási kötelezettség megsértésének látta. Ide vonta a bünszervezetben elkövetés elégtelennek talált indokolását is. Azon túl, hogy iratellenesként negálta a VII-IX. rendű terheltek közötti telefonbeszélgetés megtörténtét, úgy látta, hogy a bíróságok „olyan körülményekkel alapozták meg a bünszervezetben való elkövetést, amelyek a bűncselekmény megvalósulásának szükségképpen velejárói”. E körülmények közé sorolta a terheltek közötti telefonhívásokat, az alvállalkozók nagy számát, a kiterjedt, sok szereplős számlázási láncolatot. Ezért felülvizsgálatnak van helye a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja, illetőleg a Be. 373. § (1) bekezdés III.a) és b) pontja alapján.
- [33] 3. A XII. rendű terhelt - védője útján - a felülvizsgálati

indítványt törvényes vád hiánya, elfogult bíróság és hatóság eljárása, a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontjait megjelölve a bűnösség megállapítása miatt, felmentés, másodlagosan hatályon kívül helyezés és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása, harmadlagosan új elsőfokú bíróság kijelölése, negyedlegesen arányos (értelemszerűen: enyhébb) büntetés kiszabása érdekében.

- [34] A XII. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa szerint a vádirat nem tartalmaz olyan bizonyított és pontosan körülírt magatartást, amely a szándékos közreműködését alátámasztaná. Ez azt jelenti, hogy a bíróságok törvényes vád hiányában jártak el.
- [35] A szándékos magatartása, s így a bűnösségének megállapítása nem bizonyított, az csupán fikciókon és az azokból levont következtetéseken alapul. Őt „legfeljebb” gondatlanság terhelhetné. Az ügyfelek utasításai szerint járt el, amit a terhére megállapítottak, az az erre megbízott könyvelő feladata, s felelőssége csakis a könyvelési tevékenységre terjed ki.
- [36] Nem bizonyított a bűncselekmény elkövetésére irányuló tettesi szándék tudata, szándékegységük és a tettesre ható szándékerősítő szerepe.
- [37] A bűnössége megállapításának ellentmond az, hogy az elsőfokú bíróság általánosságban osztotta azt a védői érvelést, hogy egy könyvelő nem tartozik felelősséggel a kiállított számla tartalmáért és nem kell rálátnia arra, hogy a cég valóban végez-e gazdasági tevékenységet (elsőfokú ítélet 81. oldal utolsó bekezdés).
- [38] A bünszervezetben való elkövetés megállapítását is kifogásolta, mert annak - az általa tagadott és nem bizonyítottnak állított - szándékosság esetében van helye, így tudata azt át sem fogta, továbbá erre nézve a tényállás felderítetlen, s a tettesi alapcselekmény sem állapítható meg.
- [39] A kiszabott büntetés nem tettarányos. Kiskorú gyermekéről kell gondoskodnia, a családja súlyos nélkülözésnek van kitéve, létfenntartása veszélyeztetett. Számára a börtönbe zártság elviselhetetlen. Ez a végrehajtás felfüggesztése kéreseként értelmezhető.
- [40] A XII. rendű terhelt indítványában áll, hogy „elfogultsági kifogást terjesztek elő az ügyben eljáró bírósággal és hatósággal szemben”, ám erre nem hozott fel semminemű indokot.
- [41] A IX. rendű terhelt vezető védője nyilvános ülés, a XII. rendű terhelt tárgyalás kitűzését is kérte.
- [42] A Legfőbb Ügyészség a BF.222/2018/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványokat részben a törvényben kizártnak, részben nem találta alaposnak.
- [43] A Legfőbb Ügyészség szerint a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, s az nem támadható. Ez azt jelenti, hogy a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vizsgálható. Ez a törvényben kizárt. Külön is kitért rá, hogy a XII. rendű terhelt megismételt védekezése is e körbe esik.

- [44] Az irányadó tényállás alapján a TAO-t érintően sem helytálló a védői indítványok érvelése, mert ez rögzíti, hogy nem a számlákon szereplő cégek végezték el a szolgáltatást. Helyesen fejtette ki a másodfokú bíróság, hogy csak hiteles számla nyújthat alapot az adólevonásra, a számla pedig csak akkor hiteles, ha a feltüntetett munka, illetve annak végzése abból nyomon követhető. Ez a feltétel nem teljesült, így nem nyert bizonyítást, hogy a gazdasági esemény valóban a számlán feltüntetett cégek között ment-e végbe. Arra vonatkozóan pedig nem merült fel bizonyíték, hogy ha nem a számlák kiállítói, akkor kik végezték el ténylegesen a feladatot. Ezért helyesen került megállapításra az V-VI. rendű, IX. rendű és XII. rendű terhelt bűnössége a TAO vonatkozásában elkövetett adócsalás büntetétéhez nyújtott bűnsegély miatt.
- [45] A bíróságok a bünszervezet vonatkozásában teljesítették az indokolási kötelezettségüket, s abból kitűnik, hogy mire alapozták a döntésüket, s foglalkoztak a IX. rendű terhelt tudattartalmával is. A bünszervezet megállapítása az irányadó tényállás alapján helytálló: tartalmazza a tagok felsorolását, az adófizetési kötelezettség csökkentésére irányuló céljukat, s minden egyéb ismerv ténybeli alapját. A vádiratok megfeleltek a törvényi követelményeknek, így a törvényes vádra hivatkozás sem alapos.
- [46] A Legfőbb Ügyészség más ún. feltétlen (abszolút) eljárási szabálysértést sem észlelve, a támadott határozat tanácsülésen történő hatályában fenntartását indítványozta valamennyi felülvizsgálati indítvánnyal érintett terhelt tekintetében.
- [47] Az V. rendű és VI. rendű terhelt közös védője az észrevételében változatlan tartalommal tartotta fenn az indítványában foglaltakat. A IX. rendű terhelt további védője az álláspontjuk változatlanul fenntartását közölte azzal, hogy az ügyészi álláspont nem elegendően részletes érvelés. A IX. rendű terhelt harmadik védője az indítvány és a kiegészítés fenntartását közölte. A XII. rendű terhelt - védője útján - tett észrevételében részletesen megismételte az indokait, s az indítványt változtatás nélkül fenntartotta. Egyéb észrevételt nem terjesztettek elő.
- [48] A Kúria a külön szám alatt indult felülvizsgálati ügyeket a 2018. április 18. napján tartott tanácsülésen meghozott Bfv.II.266/2018/5. számú végzésével egyesítette.
- [49] **III.** Az V. rendű és VI. rendű terhelt közös védőjének, a IX. rendű terhelt vezető védőjének és a XII. rendű terhelt felülvizsgálati indítványai nem alaposak.
- [50] 1. A IX. rendű terhelt vezető védője nyilvános ülés, a XII. rendű terhelt tárgyalás kitűzését kérte.
- [51] A Be. 424. § (1) bekezdése alapján a Kúria a felülvizsgálati indítványt tanácsülésen bírálja el, kivéve, ha az ügyész a terhelt terhére nyújtott be felülvizsgálati indítványt, ebben az esetben az indítványról nyilvános ülésen határoz; a (2) bekezdés pedig úgy rendelkezik, hogy a tanács elnöke a tanácsülésre tartozó ügyben nyilvános ülést tűzhet ki.
- [52] A Kúria tanácsának elnöke tehát - a nem a terhelt terhére benyújtott ügyészi felülvizsgálati

indítvány esetén - a saját belátása alapján dönt arról, hogy a főszabályt vagy az engedő szabályt követi-e, s ebben semmiféle indítvány nem köti.

- [53] A jelen ügyben a Kúria nem látott ésszerű okot arra, hogy eltérjen a főszabálytól. Ezért tanácsülésen bírálta el a felülvizsgálati indítványt.
- [54] A felülvizsgálati eljárásban - mivel bizonyítás nem folyik - tárgyalás tartására nincs is törvényes lehetőség.
- [55] 2. A XII. rendű terhelt szerint a bíróságok törvényes vád hiányában jártak el, mert a vádirat nem tartalmaz olyan bizonyított és pontosan körülírt magatartást, amely a szándékos közreműködését alátámasztaná.
- [56] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja, illetőleg a Be. 373. § (1) bekezdés I.c) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság törvényes vád hiányában járt el.
- [57] A Kúria a Fővárosi Főügyészség KÜO.6156/2010/233-I. számú vádirata és annak kiterjesztése (ismertetve elsőfokú ítélet 11-13. oldal), valamint KÜO.1178/2015/40. számú vádirata (ismertetve elsőfokú ítélet 14-15. oldal) tanulmányozásával megállapította, hogy az a XII. rendű terhelt felrótt magatartását a vád pontos körülírással [Be. 2. § (2) bekezdés] rögzítette, és azt az irányadó tényállás azonos tartalommal állapította meg. Az más kérdés, hogy azt a XII. rendű terhelt nem véli szándékos cselekvőségnek. Szándékosan elkövetett bűncselekmény esetében a vádló a felrótt magatartást nem köteles kifejezetten a „szándékos” jelzővel ellátni, ilyen feltételt az ítélkezési gyakorlat sohasem támasztott, mert az értelemszerű. A vád törvényessége szempontjából annak megalapozottsága - bizonyíthatósága - közömbös, az a büntetőper érdemi kérdése, amelyre a bíróság ügydöntő határozata ad választ (EBH 2015.B.10.III.).
- [58] Az indítvány tehát e kérdésben nem alapos.
- [59] 3. A XII. rendű terhelt elfogultságot jelentett be az ügyben eljáró bíróság és hatóság ellen.
- [60] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Be. 416. § (1) bekezdés c) pont, illetőleg a Be. 373. § (1) bekezdés II.b) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt.
- [61] A XII. rendű terhelt az elfogultság egyszerű állításán túl nem adott semminemű indokot. Azonban önmagában a felülvizsgálat törvényi okára hivatkozás az alátámasztó adatok, tények, indokok hiányában a felülvizsgálatot nem teszi lehetővé (EBH 2007.1596., BH 2018.42., BH+ 2008.105.).
- [62] Vagyis a felülvizsgálati indítványban kötelezően meg kell jelölni a megengedhetőségi feltétel okát, vagyis az indítványt meg kell indokolni [Be. 419. § (2) bekezdés 1. mondat]. Másként fogalmazva: kizárólagosan a felülvizsgálat elvont megengedhetőségi feltételére hivatkozó, de az azt alátámasztó konkrét okot nem tartalmazó, vagyis meg nem indokolt indítvány bármely megengedhetőségi feltétel esetében a törvényben kizárt.
- [63] A nyomozó hatóság tagjának kizártsága a felülvizsgálat szempontjából eleve közömbös [Be. 416. § (1) bekezdés], míg

megokolás hiányában a „bíróság”, a vádemelő és a vádat képviselő ügyész esetleges kizártsága pedig nem vizsgálható.

- [64] 4. A IX. rendű terhelt vezető és további védője szerint a bíróságok megsértették az indokolási kötelezettségüket.
- [65] A további védő úgy látta, hogy a IX. rendű terhelt személyében a cégeinek volt legalább egy informatikusa, mégis megállapították a bűnösségét, míg a IV. rendű terheltet felmentették, holott esetében a cégeknek nem volt beazonosítható informatikusa.
- [66] A felülvizsgálati indítvány mindig az érintett terhelt tekintetében vizsgálendő. A Kúria mindössze utal rá, hogy a IV. rendű terhelt felmentésére nem ezen okból került sor, hanem azért, mert „az I. rendű vádlott tettesi felelőssége sem állapítható meg a **cég 8** számláinak könyvelésbe állítása miatt” (elsőfokú ítélet 80. oldal 6. bekezdés): tettesi alapcselekmény hiányában a járulékos jellegű bűnsegély nem állapítható meg.
- [67] Ez nyilvánvalóan nem jelentheti az indokolási kötelezettség megsértését.
- [68] A felülvizsgálati indítvány szerint a bünszervezetben elkövetés megállapítása kapcsán elégtelen az indokolás.
- [69] A Kúria EBH 2017.B.18. számú elvi határozatának az indokolási kötelezettségre vonatkozó [32]-[38] bekezdései, valamint más döntések értelmében:
- [70] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye akkor is, ha a bíróság határozatának meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.
- [71] A Be. 373. § (1) bekezdés III.a) pontja szerint feltétlenül a jogerős ügydöntő határozat hatályon kívül helyezését és új eljárásra utasítást eredményező (ún. abszolút) eljárási szabálysértés, ha a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében a bíróság az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.
- [72] A Kúria az 1. BK vélemény C. pontjában a Be. 373. § (1) bekezdés III. pont a) és b) alpontjához fűzött értelmezésének 2. pontjában kifejtette, hogy az indokolási kötelezettség megsértése fűződhet ténykérdésekhez és jogkérdésekhez. A ténykérdésekkel kapcsolatos indokolási kötelezettség megsértése egyrészt nem azonos a megalapozatlanság kérdésével, másrészt akkor tekinthető elmulasztottnak, ha „nem állapítható meg belőle, mire alapította a bíróság a döntését”, a jogi indokolási kötelezettség megsértése hasonlóképpen akkor áll elő, ha „nem állapítható meg belőle, még jogi következtetés útján sem, hogy milyen jogszabályon alapul valamely büntetőjogi főkérdésben hozott döntés” - és ezáltal mindkét esetben meghíúsul az érdemi felülbírálat.
- [73] Ennek megfelelő az ítélkezési gyakorlat is. „Az indokolási kötelezettség megszegése csak akkor eredményez feltétlenül hatályon

kívül helyezést és felülvizsgálatot is megalapozó eljárási szabálysértést, ha a megtámadott határozat indokolása tény vagy jogkérdés tekintetében oly mértékben hiányos, hogy abból nem állapítható meg, a bíróság mire alapozta a döntését" (EBH 2011.2387., EBH 2010.2210., BH 2013.10.).

- [74] Az indokolási kötelezettség elmulasztása révén azonban nem vizsgálható a bűnösség megállapításának, a felmentésnek, az eljárás megszüntetésének, a cselekmény jogi minősítésének, a büntetéskiszabásnak, illetve az intézkedés alkalmazásának anyagi jogi helyessége, azaz a bírói értékelés eredménye az indokolási kötelezettség teljesítésével kapcsolatos vizsgálatnak nem tárgya, mivel a mérlegeléssel szembeni, eltérő értékelést célzó támadás ezúton sem lehetséges, illetve az a - tényállás támadhatatlanságát előíró - Be. 423. § (1) bekezdésének megkerülését jelentené (BH 2012.32.).
- [75] Az indokolási kötelezettség felülvizsgálati eljárásra okot adó megsértése nem állapítható meg, ha az ügydöntő határozat(ok)ból kitűnik az eljáró bíróság(ok)nak a tényállás megállapításával összefüggő tényfeltáró és értékelő tevékenysége, továbbá az, hogy az érdemi döntésben kifejeződő jogi álláspontját - a bűnösséggel, a minősítéssel, a büntetéssel és/vagy intézkedéssel kapcsolatban - mire alapozta. A bizonyítékok értékelése körében levont következtetések helyessége, az értékelés eredménye kívül esik a feltétlen eljárási szabálysértések körén, az tartalmilag az ügydöntő határozat megalapozottságának felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett támadása (BH 2013.10.). A felülvizsgálati eljárásban az indokolási kötelezettség megszegésének vizsgálata során az indokolás helyessége már kívül esik a feltétlen eljárási szabálysértések körén, az tartalmilag az ügydöntő határozat megalapozottságának meg nem engedett támadása (BH 2017.48.).
- [76] Más megfogalmazásban: az indokolási kötelezettség megsértésére hivatkozással a jogerős ítéletben foglalt tényállás nem kérdőjelezhető meg (Bfv.II.933/2011/6.); indokolási kötelezettség elmulasztása címén a bizonyítékok értékelése nem támadható (Bfv.III.439/2014/8.).
- [77] Az indokolás teljesítése nem mennyiségi kérdés, így irreleváns, hogy az a bünszervezet kapcsán mennyiségében nem túltengő. A Kúria tartalmilag is egyetértett a bíróságok vonatkozó indokolásával, ami megfelelt a korábbi Btk. 137. § 8. pontjában meghatározott fogalmi kritériumoknak.
- [78] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Be. 416. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulata alapján felülvizsgálatnak van helye, ha - a bűncselekmény törvénysértő minősítésén túl - a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki.
- [79] A IX. rendű és a XII. rendű terhelt vonatkozásában az indítványok azt kifogásolták, hogy nem volt alá-fölérendeltségi viszony és konspiratív működés, e terheltek tudata nem fedte át, hogy bünszervezet részesei.
- [80] A bünszervezet három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése (korábbi Btk. 137. § 8. pont).

- [81] Ezt a fogalom-meghatározást is a valódi tartalma szerint kell kezelni, mert - miként pl. a törvényes vád fogalma - ennyi, és nem több. Nem arról van szó, hogy e fogalmat elnagyoltan és sommásan szabályozták, hanem arról, hogy a bűncselekmény bünszervezetben elkövetésének megállapításához a törvényi követelményeken túlmenő többletkövetelmény nem szükséges (BH 2008.139.II.), „a fogalmi ismérvek törvényi meghatározása kimerítő, azok más ismérvekkel nem bővíthetők” (uo. indokolás).
- [82] A Legfelsőbb Bíróság már megállapította, hogy a bünszervezet törvényi fogalom-meghatározásából egyértelmű: a csoport minimális létszámának meghatározottsága, szervezettsége, összehangolt működése lényegileg ténykérdés, míg a szervezett működés hosszabb időtartamára és a csoport céljára a tényállás értékelésével lehetséges következtetést vonni (BH 2008.139. indokolás).
- [83] A bünszervezet működése tényként került rögzítésre a felülvizsgált ítéletekben. Az irányadó tényállás értelmében (1) a bünszervezet a megkívántnál háromnál több taggal működött (I. rendű, III. rendű, V-IX. rendű és XII. rendű terhelt részvételével) működött, (2) hosszabb időre (legalább az első fiktív költség számla kiállításának napjától, 2007. február 16-tól az utolsó adóbevallás benyújtásának napjáig, 2009. július 20-ig), a már említettek alapján (3) „cégszerű” szervezettséggel és összehangoltan, úgyhogy (4) a csoport célja ötévi vagy ezt meghaladó (a súlyosabb adóbevételt különösen nagy mértékben csökkentő adócsalás büntette két évtől nyolc évig terjedő) szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmény elkövetése.
- [84] „Az »összehangolt működés« tartalmát tekintve nem más, mint a benne cselekvő személyek egymást erősítő hatása. Ugyanakkor [...] az összehangoltság meglétének (természetéből adódóan) nem feltétele a bünszervezetben cselekvők közvetlen kapcsolata, a más cselekvések, illetve a más cselekvők kilétének konkrét ismerete” (4/2005. BJE jogegységi határozat indokolás IV. pont).
- [85] A jelen ügyben az I. rendű, a III. rendű, az V. rendű és a XII. rendű terhelt viszont megteremtette a bünszervezetben cselekvők kapcsolatát, függetlenül attól, hogy más cselekvések, illetve más cselekvők kilétének megvolt-e a konkrét ismerete. Az összehangolt működést az irányadó tényállás megfelelően mutatja.
- [86] Nincs ugyanakkor olyan törvényi követelmény, hogy pl. formalizált belső hierarchia érvényesüljön alá- és fölérendeltséggel, parancsrendszerrel, konspiratív kapcsolattartással, a hatóságok felé egységes fellépéssel, vagyis a bünszervezetnek nem törvényi kritériuma a hierarchikus kapcsolat (BH 2016.234.II.). A 4/2005. BJE jogegységi határozat indokolásának IV.5. pontja szerint a törvény rendelkezései nem tesznek különbséget a bünszervezeten belüli cselekvés hierarchiája („posztjai”), aktivitása, intenzitása szempontjából, ezek a büntetéskiszabás körében értékelendő körülmények.
- [87] A IX. rendű terhelt vezető védője szerint a 4/2005. BJE jogegységi határozatban szerepel az alá-fölérendeltségi viszony mint

követelmény. Ez tévedés. Ugyanis ez nem a jogegységi tanács álláspontjának a része, hanem egy ismertetett felülvizsgálati határozat (Bfv.II.664/2004/6.) álláspontjában jelenik meg (4/2005. BJE jogegységi határozat indokolásának pusztán leíró jellegű I.1. pontja).

- [88] Ami pedig a törvényi követelmények között nem szereplő konspiratív kapcsolattartást (működést) illeti, az éppen meg is valósult, hiszen a titkos információgyűjtés keretében végzett lehallgatási anyag alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az egymással beszélők virágnyelvet használtak (elsőfokú ítélet 73. oldal 2. bekezdés).
- [89] Az adott indítványok szerint a IX. rendű és XII. rendű terhelt tudata nem fedte át, hogy bűnszervezet részesei. Ez azonban védhetetlen állítás. Aki az irányadó tényállásban taglalt módon vesz részt az elkövetésben, az szükségképpen tudatában van annak, hogy többes, egymással összefonódó, szándékos részcselekményből álló és kétségen felül illegális cselekvőség részese.
- [90] Nem helytálló a bűnszervezet vitatása a IX. rendű terhelt további védője részéről azzal sem, hogy a bíróságok „olyan körülményekkel alapozták meg a bűnszervezetben való elkövetést, amelyek a bűncselekmény megvalósulásának szükségképpen velejárói”. Amennyiben ugyanis az adott bűncselekményt (adócsalást), az adott körülmények – szikáran összegezve: a közbeszerzés körébe eső projektek teljesítésébe alvállalkozók bevonása, az alvállalkozók tevékenységének irányítása és koordinálása, az alvállalkozók által fiktív költség számlák kiállítása, azoknak a könyvelésbe, majd az adóbevallásba beállítása, végül az adóbevallások benyújtása – között szükségszerűen szervezetten és összehangoltan lehet elkövetni, akkor az egyúttal az érintett cégek, pontosabban a cégek részéről eljáró személyek bűnszervezetkénti működtetését jelenti.
- [91] A IX. rendű terhelt vezető és további védője, továbbá a XII. rendű terhelt a tény- és jogkérdésekre vonatkozóan állított indokolási kötelezettség megsértése révén terjesztette elő a kifogásait.
- [92] Csakhogy ez már azt jelenti, hogy ennek alátámasztására olyan eljárásjogi indokokat hoztak fel, amelyek nem szerepelnek a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában konkrétan és kimerítően meghatározott, a felülvizsgálatra okot adó eljárási szabálysértések között. Ugyanis az indítványban valójában az irányadó tényállást, illetve a bíróság mérlegelésének a helyességét támadták, a bizonyítékok mikénti értékelését vitatták, átértékelését célozták, és mindezen keresztül kifogásolták a bűnszervezet megállapítását, ami a felülvizsgálati eljárásban nem vezethet eredményre.
- [93] A XII. rendű terhelt a bűnszervezet megállapítását (is) a szándékosság hiányával indokolta, amit a tényállás felderítetlenségével kötött össze. A tényállásban foglaltak alapján a „legfeljebb” gondatlanság állítása meglehetősen egyoldalú, mert abban igenis a célzatos tevőlegesség mutatkozik meg. Ezért elfogadhatatlan a formális könyvelői tevékenység végzésére hivatkozás: amennyiben egy könyvelő - átlátva annak működését - egy bűnszervezetnek könyvel, akkor gondatlanságról szó sem lehet, s a büntetőjogi felelősség kétséges nem lehet. Egyébiránt mindkét indok a megállapított tényállás támadhatlanságába [Be. 423. § (1) bekezdés] ütközik.
- [94] A Kúria végül – tartalmilag nem újdonságként – rámutat, hogy a bizonyítékok értékelése körében levont következtetések helyessége, az értékelés eredménye azonban maga a megállapított tényállás, melynek megalapozottsága nem támadható [Be. 423. § (1) bekezdés], még kerülő úton, az indokolási kötelezettség megsértésén keresztül sem.

- [95] A felülvizsgálati indítványok e részükben nem bizonyultak alaposnak.
- [96] 5. Mindhárom felülvizsgálati indítvány szerint a bűnösség megállapítása törvénysértő.
- [97] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelynek csak a Be. 416. § (1) bekezdésében tételesen felsorolt okokból van helye, s nem nyitja meg a ténybeli vitathatóság lehetőségét.
- [98] A felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, és a felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 423. § (1) bekezdés]. Felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak sincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [99] A felülvizsgálat során nemcsak a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.
- [100] A Kúria ezért nem vizsgálhatta a felülvizsgálati indítványoknak az irányadó tényállást és a bizonyítékok értékelését direkt módon sérelmező - a már érintetteken túl eső - kifogásait.
- [101] A Kúria - mindenekelőtt a direkt sérelmezések örvén - jelzi: a felülvizsgálati eljárásban a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálendő el abban az esetben is, ha a tényállás hiányos, nem kellően felderített és ellentétes az iratok tartalmával (BH 2004.102.), az alapügyben megállapított tényállás az irányadó, függetlenül attól, hogy az adott tényállás megalapozott-e vagy sem. (BH 2016.264. [16], BH 2010.324. indokolás).
- [102] Ez viszont az elvi megközelítés kérdése, mert az irányadó tényállás a felülvizsgálatot a megállapított tartalmában köti, abból semmi el nem vehető és ahhoz semmi hozzá nem tehető. Vonatkozik ez a Kúriára is azzal, hogy az irányadó tényállás megalapozottságáról nem is foglalhat állást, miként ahhoz a felülvizsgálati indítványnak is igazodnia kell.
- [103] Következésképpen a felülvizsgálat szabályozását félreértelmezve messzemenőig téves a IX. rendű terhelt vezető védőjének azon állítása, hogy a Kúria eltérő tényállást állapíthat meg. Ez a törvény akceptálhatatlan felülrása.
- [104] Az V. rendű és VI. rendű terhelt közös védője és a IX. rendű terhelt vezető védője a TAO adónemre vonatkozó adócsalás büntetében kettős szempontból kifogásolták védenek bűnösségének a megállapítását.
- [105] Egyrészt: az elsőfokú ítélet értelmében (a bűnösség körébe vont 33 darab) „számlák esetében állapította meg a bíróság, hogy olyan módon kerültek kiállításra, hogy az elvégzett munkát nem a számlakiállító alvállalkozó végezte el” (22. oldal utolsó bekezdés). Ez az indítványozók szerint nem annak a megállapítása, hogy a munkát senki sem végezte el, hanem annak, hogy a számlák szerinti munka elvégzésre került.
- [106] Az azonban nem kérdés. Mind az ismertetett irányadó tényállásból, mind az elsőfokú ítélet indoklásának egyéb részeiben többszörösen is megállapításra került, hogy a cég 1 teljesített, a vállalt munkát elvégezte (elsőfokú ítélet 45. oldal 4. bekezdés, 50. oldal 3. bekezdés).
- [107] Másrészt: a TAO adónem nyereség alapú, a bevételből levont költség képezi az adóalapot. Ha költség merül fel és ekként a TAO adóalapja és összege nem határozható meg, felmentésnek van

helye.

- [108] Az irányadó tényállás valóban nem tartalmazza a TAO adóalapját, miként a kiszámításának levezetését sem. Az elsőfokú bíróság a következőket rögzítette: „a szakértők becsült összegekkel számolták ki a munka költségvonzatát, megállapításaik alapján egyébként is pusztán annyi lenne rögzíthető, hogy a projekt összességében túlértékelt volt”, de az elsőfokú bíróság „nem vizsgálta ennél részletesebben az ár-érték arányt, illetve nem tett ezzel kapcsolatos ítéleti megállapításokat” (elsőfokú ítélet 70. oldal 1. bekezdés).
- [109] A közbeszerzés keretében az I. rendű terhelt képviselte **cég 1**-nek ki kellett mutatnia a költségeit, azzal el kellett számolnia, s ehhez és mindenekelőtt az adóbevételt csökkentő eredendő céljának eléréséhez volt szüksége az alvállalkozók bevonására, ami magában foglalta azt is, hogy pro forma az esetleges felelősséget is a fiktív költség számlákat kibocsátó alvállalkozókra hárította. Nem is tekinthető véletlennek, hogy az I. rendű terhelt kérdőre vonta a II. rendű terheltet az alvállalkozó cégek egy részének eladása (elsüllyesztése) miatt, s úgy látta, hogy azokat vissza kell vásárolni, továbbá emlékeztette az V. rendű terheltet arra, hogy világosan megbeszélték, nincs cégeladás, amíg az ügynek nincs vége (elsőfokú ítélet 71. oldal 3. bekezdés).
- [110] Mindezeket meghaladóan a bíróságok helyesen - miként az alvállalkozók által meg nem fizetett Áfa adónemnél a levonás jogszerűségéhez - a TAO adónem vonatkozásában is hiteles költség számlákra tartottak igényt, csak hogy azok megállapítottan fiktívek voltak.
- [111] A másodfokú bíróság pedig helyesen reagált az eljárásában már felvetett védői érvre azzal, hogy a teljesítés ténye semmiféle adójogi következtetés levonását önmagában nem teszi lehetővé (másodfokú ítélet 32. oldal 5. bekezdés). Másként fogalmazva: nem a közbeszerzésben vállaltak teljesítésének, hanem a költségek adóelszámolásának kérdése a fiktív számlákra alapozás, a vád tárgya pedig az adócsalás (és annak kapcsán a hamis magánokiratnak minősülő adóbevallások felhasználásában álló benyújtása). Vagyis a jogellenes adóbevallás nem maradhat büntetőjogi következmények nélkül.
- [112] A kétségtelenül, de - iratszükében, hiszen csak a szerződések, a számlák és a teljesítés igazolások álltak rendelkezésre (elsőfokú ítélet 43. oldal 2. bekezdés) - szükségszerűen alkalmazott becslés alapján számított és a **cég 1** által meg nem fizetett TAO összegét az irányadó tényállás meghatározta. Ennélfogva ez a tényállás - még ha részben hiányosnak is vehető - felülvizsgálat keretében eredményesen nem támadható.
- [113] A bűnösség kifogásolását érintő részeiben a felülvizsgálati indítványok a törvényben kizártak.
- [114] 6. A XII. rendű terhelt kifogásolta a kiszabott büntetés mértékét és végrehajtásának fel nem függesztését, s büntetéskiszabási tényezőkre is hivatkozott.
- [115] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a kiszabott büntetés miatt a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján felülvizsgálatnak akkor van helye, ha a bűncselekmény minősítése törvénysértő (1. fordulat), a büntetőjog más szabályait megsértették (2. fordulat) vagy a büntetés végrehajtását a Btk. 86. § (1) bekezdésében foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel (3. fordulat).
- [116] Anyagi jogszabálysértés hiányában azonban a büntetés önálló vizsgálatára az 1998. évi XIX. törvény 416. § (1) bekezdés b) pontja nem biztosít lehetőséget (EBH 2011.2387.). A kiszabott büntetés csak akkor tekinthető törvénysértőnek, és esne felülvizsgálat alá, ha az - a minősítésen túl - a büntetőtörvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközve volna a nemében és/vagy mértékében törvénysértő (BH 2012.239., BH 2005.337., BH 2016.264.II.). Ilyen törvénysértésre a XII. rendű terhelt nem hivatkozott, s ilyen törvénysértést a Kúria sem észlelt.
- [117] A büntetéskiszabás önmagában a felülvizsgálat tárgyát nem képezheti, így az sem, hogy a bíróságok a büntetéskiszabás során a büntetés célját, a büntetéskiszabás elveit, illetőleg a büntetéskiszabás során értékelhető (súlyosító, enyhítő) tényezőkről szóló 56. BK véleményt miként veszik figyelembe (BH 2005.337.III. - korábbi hivatkozások aktualizálásával).

Az indítványok elvi tartalma

- [118] A bíróság törvény vád hiányában járt el. Az ítélet meghozatalában elfogultsága miatt kizárt bíró, illetőleg nyomozó hatóság és ügyész járt el. A bűnösség törvénysértő megállapítása. A bünszervezetben elkövetés megállapítása törvénysértő és a vonatkozó indokolási kötelezettségét a bíróság megsértette. A kiszabott büntetés mértéke és a büntetéskiszabás törvénysértő.

A döntés elvi tartalma

- [119] A felülvizsgálati indítvány nem alapos. A vád törvényes. Az elfogultsága miatt kizárt bíró kérdése megokolás hiányában nem vizsgálható, a nyomozó hatóság kizártsága felülvizsgálatban közömbös. A bűnösség megállapítása törvényi tilalom folytán nem kifogásolható az irányadó tényállás támadásán keresztül. Téves állítás, hogy a Kúria eltérő tényállást állapíthat meg. A bünszervezetben elkövetés megállapítása törvényes, a bíróság ennek kapcsán is teljesítette az indokolási kötelezettségét. Anyagi jogi szabálysértés hiányában a kiszabott büntetés mértéke és a büntetéskiszabás nem vizsgálható.

Záró rész

- [120] A kifejtettek folytán a Kúria - a Be. 424. § (1) bekezdés 1. fordulata alapján tanácsülésen, a Be. 420. § (1) bekezdés 1. mondat 1. fordulata szerinti összetételben eljárva, és hivatalból vizsgálandó más ún. feltétlen (abszolút) eljárási szabálysértést sem észlelve - a felülvizsgálati indítványoknak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot az V-VI. rendű, IX. rendű és XII. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta (Be. 426. §).
- [121] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. § (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2018. május 31.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István s.k.
előadó bíró, Dr. Krecsik Eldoróda s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
Lévai Viktória
tisztviselő